

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ

Ազգերու ինքնորոշման իրաւունքը եւ Քիւրտիստան

Երկրորդ աշխարհամարտի աւարտէն ի վեր կը շարունակուի ապագադաւանումը եւ կարծէք թէ ան չէ հասած իր լրումին: Հսկայ երկիրներու անկախացումէն ի վեր հերթը հասած է ազգային փոքրամասնութեանց որոնք կը ստանան իրենց անկախութիւնը կամ ինքնավարութիւնը երբ շրջանի քաղաքական տուեալները հասունանան:

Դիւանագետները հանրութիւնը ապակողմնորոշելու ճարտար հնարքներ գտած են, եւ սովորական դարձած պատճառաբանութիւն մը առաջ քշելով՝ երբ տուեալ կացութեան մը առջեւ լուծումի չգոյութեան հանդիպին – թէ՛ ամէն պարագայ իրարմէ տարբեր է իրականութեան մէջ ազգութեանց ինքնորոշման սկզբունքը միջազգային օրէնքի առջեւ մէկ ու միատեսակ է. սակայն, իւրաքանչիւր հարցի պարագային՝ քաղաքական տուեալներն են որ կ'որոշեն ելքը:

Վերջին շրջանին հետզհետէ անկախացան Թիւրք լ'Էսթը, Հարաւային Սուտան, Սոմալիլենտ, Քոսովոն եւ ուրիշներ: Յատկապէս Քոսովոն ինքնավարութեան եւ անկախութեան ոչ մէկ տուեալ ունէր. պարագայէս Արեւմուտքը նուաստացնելու համար Սերբիան անդամահատեց զայն. մինչեւ այսօր ալ Քոսովոն ՆԱԹՕի յենելով ոտքի կը մնայ:

Արցախի պարագային՝ ժողովուրդը իր կամքով եւ պայքարով տիրացած է իր ինքնորոշման իրաւունքին, որ սպառնալիքի տակ է շրջանային ոյժերու շահերուն պատճառով: Այսինքն, Արցախն ու Քոսովոն կ'ընթանան հակընդդէմ հոսանքներով:

Այսօր միջազգային օրակարգի վրայ է իրաքեան Քիւրտիստանի անկախութեան հարցը: Այս պարագան մասամբ նման է Արցախի եւ մասամբ ալ Քոսովոյի. այն իմաստով որ Քիւրտիստանի անմիջական հարեւանները դէմ են անոր անկախացման – Թուրքիա, Իրաք, Իրան եւ Սուրիա, ուր կը բնակին շուրջ 40 միլիոն քիւրտեր, արդէն կը սպառնան Քիւրտիստանին որ Սեպտեմբեր 25ին կայացուց իր հանրաքուէն, 93 տոկոս դրական արդիւնքով: Մակայն, միջազգային կացութիւնը այնպիսի իրավիճակի մէջ է որ աւելի մեծ պետութիւններ – իւրաքանչիւր իր շահերէն մեկնելով – կամ համամիտ են կամ անտարբեր քիւրտերու անկախացման գործընթացին:

Քիւրտերու անկախացման իրաւունքը ամրագրուած էր 1920ի Սեւրի դաշնագրին մէջ, երբ դաշնակիցները որոշած էին անդամահատել Օսմանեան դաժան կայսրութիւնը, անկախութիւն խոստանալով նաեւ Արեւմտեան Հայաստանին:

Պատմական ճշմարտութեան չի համապատասխաներ հաստատումը թէ քիւրտերը առաջին անգամն է որ պիտի տիրանան անկախութեան: Ճիշդ է, սակայն, որ իրենց ապրած չորս երկիրներուն մէջ միշտ փորձած են ձեռք ձգել ինքնավարութիւն կամ անկախութիւն: Անոնք միշտ արթուն են պատմական առիթներու նկատմամբ եւ առաւելութիւնն ունին հողին վրայ գտնուելու, ինչ որ փաստական իրաւունքի 90 տոկոսը կը նշանակէ:

Երկրորդ Աշխարհամարտի աւարտին երբ սովետ-անգլիական ոյժերը գահընկէց ըրին Իրանի Ռեզա Շահը, որ համակիր էր նացիներու, քիւրտերը առիթը օգտագործեցին անկախութիւն հռչակելու Մահապատի մէջ: Իրաքի Քիւրտիստանէն Սուրբաֆա Պարզանի, այժմու նախագահ Մասսուտ Պարզանիի հայրը եւս իր գորակցութիւնը յայտնեց Մահապատի քրտական իշխանութեան որ կը վայելէր հովանաւորութիւնը սովետներուն: Մոսկուան զենքերով օգնած էր քիւրտերուն, որոնք ստեղծած էին համայնավար իշխանութիւն, իբրեւ դրամանիշ օգտագործելով ռուսական ռուբլին:

Մակայն, երբ սովետները հասկացողութեան եկան իրանեան իշխանութեանց հետ, քարիւղային շահեր ապահովելու, քիւրտերը զոհ դարձած մեծապետական շահերուն եւ կորսնցուցին իրենց անկախութիւնը եւ Մահապատի հանրապետութեան նախագահը՝ Քազի Մոհամմէտ արժանացաւ մահապատիժի: Այդ անկախութիւնը տուած էր միայն 1946ի Յունուար 22էն մինչեւ Դեկտեմբեր 15:

Քիւրտերը դաժան վերաբերումի արժանացած են յատկապէս Թուրքիոյ, Իրաքի եւ Իրանի մէջ. Սուրիան աւելի հանդուրժող գտնուած է թէեւ նոյնքան հակառակ է իրաքեան Քիւրտիստանի անկախութեան: Քիւրտերը միայն Հայաստանի մէջ վայելած են լիակատար ազատութիւն՝ ինչպէս սովետական իշխանութեան օրով, նոյնպէս նաեւ այսօրուան անկախութեան շրջանին: Մատտամ Հիւսէյնի օրով անոնց ըմբոստութիւնը աւարտեցաւ քիմիական զենքերու օգտագործումով. իսկ 1930ական թուականներուն քեմալական Թուրքիան անխնայ ջարդեր գործադրեց, մանաւանդ Տերսիմի ըմբոստութեան օրերուն:

Թուրք իշխանութիւնները միատարր բնակչութիւն մը ստեղծելու քաղաքականութեամբ քիւրտերը որակած էին լեռնային թուրքեր, խստիւ արգիլելով քրտերէնի գործածութիւնը:

Այս օրերուն զուգահեռաբար անկախութեան կը ձգտի նաեւ Քաթալոնիան որ նոյնպէս հանրաքուէ կայացուց Հոկտեմբեր 1ին, հակառակ Սպանիոյ իշխանութեանց ընդդիմութեան եւ բռնարարներուն:

Շարունակութիւնը էջ 2

Դեսպան Չարչոյլեանի հանդիպումը «Նէա Տիմոքրաթիա» կուսակցութեան ղեկավարին հետ

Հ.Հ. արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը տեղեկացնէ, թէ Հոկտեմբեր 4ին Յունաստանի մօտ Հ.Հ. դեսպան Ֆադէյ Չարչոյլեան հանդիպում ունեցած է Նէա Դիմոքրատիա (Նոր Հանրապետութիւն) ընդդիմադիր կուսակցութեան առաջնորդ Քիրիաքոս Միցոթաքիսի հետ:

Ջրուցակիցները երկուստեք բարձր գնահատած են հայ եւ յուն ժողովուրդներու փոխադարձ ջերմ վերաբերմունքի վրայ խարսխուած երկկողմ բարեկամական յարաբերութիւնները:

Պրն. Միցոթաքիս առանձնապատուկ շեշտած է իր անձնական կապերը հայերու հետ եւ հայ ժողովուրդի նկատմամբ իր վերաբերմունքը: Ան նաեւ յայտնած է, որ իր կուսակցութեան անդամակցող կամ անոր համակիր որոշ գործարարներ հետաքրքրուած են աշխատանքային գործունէութիւն ծաւալելու հեռանկարով Հայաստանի մէջ:

«Նոր Հանրապետութիւն» կուսակցութեան ղեկավարը ներկայացուցած է Յունաստանի ներքին եւ արտաքին զարգացումներուն շուրջ իր կուսակցութեան մօտեցումները:

Տեղի ունեցած է մտքերու փոխանակում տարածաշրջանային եւ միջազգային օրակարգի հարցերու շուրջ:

Այս ծիրին ներս դեսպան Չարչոյլեան զրուցակիցին մանրամասնօրէն ներկայացուցած է Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի շուրջ վերջին զարգացումները, Հայաստանի եւ Ե.Ա.Մ.Կ. Մինսկի խմբակի համանախագահներուն կողմէ գործադրուող ջանքերը դարաբաղեան հիմնախնդրի խաղաղ կարգաւորման գործընթացի յառաջ մղման ուղղութեամբ:

Դեսպանը ներկայացուցած է նաեւ Ապրիլ 2-ին տեղի ունեցած ընտրութիւններու արդիւնքները, խորհրդարանական կառավարման համակարգին անցնելու համար անոնց կարեւորութիւնը, ինչպէս նաեւ նոր ընտրական օրէնագրով իրականացուող բարեփոխումները:

Ջրոյցի ընթացքին անդրադարձ կատարուած է նաեւ երկու երկիրներու միջեւ միջ-խորհրդարանական եւ առեւտրատնտեսական համագործակցութեան ընդլայնման հեռանկարներուն:

Նախագահ Սարգսեան ընդունած է Մինսքի խմբակի համանախագահները

Նախագահ Սերժ Սարգսեան ընդունած է ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահներ Բկոր Փոփովը (Ռուսիա), Էնտրու Շոֆրըրը (Միացեալ Նահանգներ), Սթեֆան Վիսքոնթին (Ֆրանսա) եւ ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անճէյ Քասիրչիքը:

Ջրուցակիցները քննարկած են դարաբաղեան տագնապի խաղաղ լուծման հոլովոյթը յառաջ մղելու կարելիութիւնները, որոնց կարգին՝ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի նախագահներու հանդիպումին կազմակերպման վերաբերեալ հարցերը, անդրադարձած դարաբաղեան տագնապի գօտիին մէջ տիրող իրավիճակին:

Հանդիպումին մասնակիցները կարեւոր նկատած են տագնապի խաղաղ լուծման ուղղուած յանձնառութիւններու կողմերուն հաստատարութիւնը:

100-ամեակին ընդառաջ

Վաչե Բրուտեանի անգոր նկրտումները՝ 2018 մայիսեան հարիւրամեակի առիթով

Ղոկոս Արշալիր Կեօնճեան

Մինչ վերջին շաբաթներուն հայ մամուլը հասկնալիօրէն գերգրադուած էր Հայաստան-Սփիւռք վերջին համաժողովին մասին տեղեկութիւններով, գնահատականներով եւ քննադատութիւններով, բազմաթիւ տեղերէ ուշադրութեանս յանձնեցին թէ Պրն. Վաչե Բրուտեանի ստորագրութեամբ պատասխան յօդուած մը երեւցած է Դաշնակցական մամուլի բազմաթիւ օրկաններու մէջ, հակադարձելու համար, Պայքար շաբաթաթերթի Օգոստոս 13 թիւին մէջ ստորագրած յօդուածիս որուն վերնագիրն է՝ Եկէք

համաձայնիք որպէսզի 2018 Մայիսին, Հայոց Պետականութեան Հարիւրամեակը նշուի Համահայկական եւ Համերաշխ ոգով:

Երբ ձեռքս առի Պրն. Բրուտեանի պատասխան յօդուածը, զարմանքս մեծ էր կարողալով Համերաշխութեան Անունով Կարելի Զէ Համերաշխութիւնը Ականահարել, հակասութիւն ցուցնող վերնագիրը...

Փոքր պրպտումէ ետք տեղեկացայ թէ Պրն. Բրուտեան տնօրէն է՝ ՀՅԴի Արխիւներու Հիմնարկին: Այդ ընթացքին նաեւ տեսայ YouTube-ի վրայ ունեցած իր մէկ հարցազրոյցը ուր ան արդար գոհունակութեամբ կը հաստատէ թէ իր ձեռքին տակ ունի հարուստ եւ մանրամասն թղթածրարներ եւ փաստաթուղթեր եւ այդպիսով մօտէն ծանօթ է տարիներու ընթացքին ՀՅԴի ունեցած գործունէութեանց, վարչութեանց առած որոշումներուն եւայլն: Վերջապէս, վերադարձայ ուշադրութեամբ կարդալու ակնարկուած իր յօդուածը եւ բնականաբար եզրակացուցի թէ հերթականութեամբ անհրաժեշտ է որ ես ալ իմ կարգիս ընդլայնեմ իմ յօդուածիս մէջ արտայայտած միտքերս եւ ներկայացուցած տուեալներս եւ սպա՝ կարծիքս եւ գնահատականս տամ Պրն. Բրուտեանի պատասխանին մասին:

Նախ կ'ուզեմ գոհունակութիւնս յայտնել անոր համար որ Պրն. Բրուտեան իր պատասխանին մէջ լայն մէջբերումներ կատարած է իմ յօդուածէ: Արդարեւ, ուշադիր ընթերցողը եթէ նոյնիսկ տակաւին կարդացած չէ իմ յօդուածս, տեսնելով այդ մէջբերումները միայն, արդէն իսկ կ'եզրակացնէ որ Պրն. Բրուտեան այս վերջիններուն մէջ իսկ պէտք էր կարենար գտնել իր կարգ մը քննադատութեանց եւ առարկութեանց պատասխանները:

Հետեւաբար այժմ ստիպուած եմ ի գին կարգ մը կրկնութիւններու տալ յուելեալ տուեալներ եւ ընդլայնել որոշ կէտեր որոնք գիտակցաբար զանց առած էի իմ յօդուածիս մէջ՝ չարձարծելու համար այնպիսի նիւթեր որոնք հաճելի պիտի չթուէին Պրն. Վաչե Բրուտեանին եւ ընդհանրապէս հաւատաւոր Դաշնակցական կուսակցականի մը, ուզած էի գիտակցաբար, ընդհակառակն շեշտը դնել հիմնական տուեալներու վրայ, եզրակացնելու համար թէ ամէն պատճառ կայ որպէսզի 2018 Մայիսին նշուելիք Հայ Պետականութեան Հարիւրամեակը կատարուի համահայկական եւ համերաշխական ոգով, խուսափելով մանաւանդ սեփականացման փորձութիւններէն:

Պրն. Բրուտեան իր երկար յօդուածին մէջ ընդլայնած միտքերով եւ արտայայտած խորհրդածութիւններով բոլորովին կը ձախողի համոզելու թէ իմ գրութիւնս, ընդհակառակը կ'իյնալանահարէ՝ համերաշխական ոգին: Արդարեւ կարողալով յօդուածագրին տողերը, մեր վերջին հարիւրամեայ պատմութեան ծանօթ ընթերցողը դիրքաւ կ'եզրակացնէ թէ յօդուածագիրը իր հաշտոյն՝ լաւ, հաւատարիմ եւ դասական հասկացողութեամբ (classic) պարտաճանաչ ՀՅԴի անդամ մըն է անկասկած: Արդարեւ, իր ՀՅԴի դերին եւ գործունէութեան բնութագրումը, սկսելով Առաջին Հանրապետութեան շրջանէն եւ անցնելով անոր յաջորդող տասնամեակներու բոլոր հանգրուաններէն, ճշգրիտ կերպով կը համապատասխանէ ամբողջ այդ տարիներուն ընթացքին, պաշտօնական Դաշնակցական մամուլին եւ գործիչներուն որդեգրած միահեծան (one track minded), այլամերժ եւ դաշնակցականակեղրոն գործելակերպին, երբ նոյնիսկ այդ կեցուածքը պատճառ դարձած է Սփիւռքը պէկոծող, բաժանարար լուրջ հետեւանքներու:

Այժմ անցնինք ընդհանրութիւններէն, կարգ մը մեկին եւ բացայայտ տուեալներու նշումին:

Նախ որպէս վերլիչեցում եւ յուելեալ լուսաբանութիւն, Պրն. Բրուտեանին նկատողութեան կը յանձնեմ թէ ես, ինչպէս նաեւ Ռամկավար մամուլը յստակօրէն եւ առանց վարանումի, անցեալին ինչպէս այսօր, կը հաստատենք թէ 1918 Մայիս 28ը յիշատակութեան արժանի պատմական թուական մըն է հայ ժողովուրդին համար: Նոյնպէս չենք ժխտեր, այլ կը հաստատենք թէ ՀՅԴն այդ շրջանին կարեւոր քաղաքական ոյժ մըն էր հայ իրականութեան մէջ: Սակայն եւ այնպէս կը յիշեցնենք նաեւ թէ այդ նոյն շրջանին, կը գործէին եւ կարեւոր դեր ունեցած են մէկէ աւելի ուրիշ քաղաքական հոսանքներ ինչպէս Ս.Դ.Զ. Կուսակցութիւնը, Ժողովրդականները, եւ այլն: Նոյնպէս, որպէս պաղ իրականութիւն կը յիշեցնենք եւ պէտք է ընդունինք թէ ինչ որ ալ ըլլայ այդ օրերու քաղաքական ոյժերու համեմատական կարեւորութիւնը, առաջին անկախութիւնը եւ անոր իբր հետեւանք Առաջին Հանրապետութեան հոշակումը, հայոց փափաքով, կամքով եւ որեւէ մէկուն յաղթանակով չէ որ իրագործուած է, այլ ան մեր վրայ պարտադրուած է Օսմանեան իշխանութեան կողմէ (տեսնել Միմոն Վրացեանի հանրաձանօթ վկայութիւնները) որովհետեւ չկար երկրնտրանք: Հետեւաբար մինչ այդ օրերու խառնաշփոթ եւ տագնապալից պատմութեան ընթացքին եղած են բազմաթիւ ճակատամարտեր, հերոսական արարքներ եւ առաջնորդներ, ոչ Դաշնակցութիւնը եւ ոչ ալ ուրիշ որեւէ խմբաւորում կրնայ յաւակնիլ թէ ինք է որ սպառնում է այդ անկախութիւնը: Վերջապէս:

Աւելորդ եւ անպտուղ նկատելով, խուսափած էի իմ յօդուածիս մէջ

թուարկումներ եւ վերլուծումներ կատարել՝ երկու տարի տեսած Առաջին Հանրապետութեան շրջանին Դաշնակցութեան գործունէութեան սխալներուն մասին:

Այդ շրջանին, ան բոլորովին արհամարհելով տրամադրելի քաղաքական այլ ոյժերու գործակցութիւնը ապահովելու եւ միացեալ ջանքերով գործելու կենսական գաղափարը, կոպտութեամբ իշխանութեան ծիրէն դուրս հրեց քաղաքական միւս հոսանքներու ներկայացուցիչները: Ան անհետատես եւ ապարդիւն կերպով կազմակերպեց Փետրուարեան եղբայրասպան ապստամբութիւնը: Ան գիտնալով հանդերձ թէ կորսնցուցած էր երկրին իշխանութիւնը, ստորագրեց Ալեքսանդրապոլի աղէտալի դաշնագիրը եւայլն եւայլն: Ան հետեւաբար, դրականին հետ պէտք է կրէ պատասխանատուութիւնը վրիպումներու եւ ձախողութեանց:

Նպատակս համերաշխ ոգի ստեղծելն է եւ ոչ առձակատում եւ վէճ:

Պրն. Բրուտեան տակաւին կը շարունակէ եւ երկարօրէն կը ջանայ Դաշնակցական դասական մօտեցումով արդարացնել իր կուսակցութեան, ՀՅԴին, 70 տարիներ շարունակ տարած պայքարը Խորհրդային Հայաստանին եւ անոր ի նպաստ կատարուած բոլոր հայրենասիրական աշխատանքներուն դէմ, իբրեւ թէ Միացեալ Ազատ եւ Անկախ Հայաստանի իտեալին ի խնդիր, եւ այդ բառերով թափ առած իր թոյլընդ լարուած, կիսաւեցնէ ի վերջոյ թէ՛ այս պայքարին ելքը յայտնի է բոլորիս...: Այսինքն յօդուածագիրը կը հաւատայ եւ ըսել կ'ուզէ թէ այսօրուայ անկախ Հայաստանը այսինքն Երրորդ Հանրապետութիւնը արդիւնքն է Դաշնակցութեան տարած այդ պայքարին:

Ահա՛ այստեղ եւս ստիպուած եմ յուսալիս ընել Պրն. Բրուտեանը եւ անգամ մը եւս զինք դէմ յանդիման դնել սառն իրականութեան հետ որ չի համապատասխաներ երբեք իր բաղձանքին:

Արդարեւ իրականութիւնը այն է թէ, ինչպէս մատնանշած էի իմ յօդուածիս մէջ, 1991-ին Հայաստան հռչակեց իր անկախութիւնը, եւ Երրորդ Հանրապետութիւնը, անգամ մը եւս, ոչ որպէս իր ոյժերով վաստկած ճակատամարտի մը կամ պայքարի մը իբրեւ արդիւնք, այլ որովհետեւ իրմէ անկախ եւ իր ոյժերէն բոլորովին վեր պարագաներու բերմամբ Խորհրդային Միութիւնը ամբողջովին կազմալուծուեցաւ եւ Հայաստան բոլոր միւս Խորհրդային Հանրապետութեանց կարգին դարձաւ անջատ եւ անկախ պետութիւն: Ո՛ր էր Դաշնակցութիւնը ի նշ համեմատութիւն կը ներկայացնէր կազմուած առաջին խորհրդարանէն ներս հակառակ տարիներու իր յոյսերունքներուն:

Մէկ բան բոլորովին որոշ եւ բացայայտ է, ՀՅԴը եւ իր այսպէս կոչուած 70 տարուայ հակախորհրդային եւ հետեւաբար հակահայաստանեան, Սփիւռքը պառակտող պայքարը մագաչափ մը իսկ չէ նպաստած այսօրուան Հայաստանի անկախացման: Ափսոս որ Պրն. Բրուտեան եւ իր պատկանած կուսակցութիւնը, ամէն անգամ, որ անկախութիւն բառին հետ առնչուած նիւթ մը արծարծուի, յատուկ շուտիկութեամբ եւ իրենք իրենց իսկ ստեղծած գրականութեան վրայ հիմնուելով, կ'ուզեն իրենց կուսակցութիւնը տէր եւ պաշտպանը հռչակել այդ վսեմ գաղափարին: Կը ցաւիմ Պրն. Բրուտեան թէ անգամ մը եւս ստիպուած յուսալիս կ'ընեն ձեզ:

Ըսած էի եւ կը կրկնեմ թէ ի սեր համերաշխութեան իմ յօդուածիս նպատակը չէր անդրադառնալ անցնող 100 տարիներու ընթացքին արձանագրուած տխուր էջերուն: Տակաւին, որպէս ՀՅԴի Արխիւներու Հիմնարկի տնօրէն, Պրն. Բրուտեան իր ձեռքին տակ ունի վստահաբար ներքին, ՀՅԴի գործունէութեան յատուկ, մեծ թիւ մը թղթածրարներու եւ փաստաթուղթերու որոնց եւ անձնապէս եւ բնականաբար նաեւ սփիւռքահայ պատմութեամբ հետաքրքրուած մեծ թիւով կազմակերպութիւններ եւ անհատներ, պիտի ուզեն բացայայտումը, քանի որ անոնք լոյս պիտի սփռեն այդ տարիներուն ընթացքին ՀՅԴին կողմէ գործադրուած ազգավնաս եւ անկիւնադարձային կարեւոր պատահարներուն:

Քանի մը օրինակներ տալու համար, կը յիշեմ 1933-ին Ղեւոնդ Արք. Դուրեանը, Նիւ Եորք Ս. Խաչ Եկեղեցիին մէջ, եկեղեցոյ խորանին առջեւ սպաննելու եւ մարդասպանները ազգային հերոս կոչելու որոշումը: 1950-ական թուականներուն, նախ Անթիլիասի Կաթողիկոսութեան թափուր մնացած Աթոռին համար կատարուած ընտրութեան մէջ ամերիկեան CIA-ի եւ Շամունեան կառավարութեան հետ գործակցելու որոշումը եւ սպա Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին խորունկ տագնապի եւ բաժանումի մատնելու եւ տարբեր Էջմիածնապատկան թեմեր գրաւելու որոշումները: Յաջորդող տարիներուն, յատկապէս Պեղրոսի մէջ Դաշնակցութեան հակառակ շրջանակին դէմ եղբայրասպան անհրեկչութիւն հռչակելու որոշումը: Այս շարքը տակաւին կարելի է բաւական երկարել սակայն յատկանշական կերպով դաշնակցութեան գործելակերպը պատկերացնելու համար կ'ուզեմ զայն վերջացնել 1980ական թուականներու վերջերուն ապշեցուցիչ բացայայտումը թէ մինչ մէկ կողմէ ՀՅԴը ամէն երկրի մէջ Հայաստանի ի նպաստ որեւէ աշխատանք տանող անձ կամ կազմակերպութիւն իշխանութեանց կը մատնէր որպէս Կոմունիստ գործակալ, միւս կողմէ յանկարծ պարզուեցաւ թէ անոր ղեկավարները զաղտնի յարաբերութեան մէջ էին նոյն ինքը KGB-ի ղեկավարութեան հետ... եւ այս կը պատահէր այն օրերուն երբ Հայաստանի եւ Արցախի մէջ ծայր տուած էր Արցախի ազատագրման բռն ուժայքարը...:

Կը խորհիմ թէ այսքանով միտքս բաւականին յստակ կերպով պարզեցի: Վստահ եմ թէ հասկնալի է բոլորին եւ յատկապէս Պրն. Վաչե Բրուտեանին թէ

Ինչո՞ւ յօդուածիս նպատակն էր խուսափիլ անցնող 100 տարիներու պատմութեան խրթին եւ յաճախ տխուր ելեւէջներուն մասին բանավեճ տեղեկելն:

Գալով արձան կանգնեցնելու խնդրին, այստեղ եւս միտքս հասկնալի պէտք էր ըլլար: 1918ական տարիներուն, հայ կազմակերպուած կամ կիսա-կազմակերպուած հայկական ոյժերը առաջնորդող մէկէ աւելի հերոսներու անունները կը յիշուին տարբեր առիթներով: Այդ տարիներուն պատահած դէպքերը եւ իրադարձութիւնները տակաւին չեն բացայայտուած բոլորովին եւ չեն ենթարկուած պատմութեան խիստ քննարկումին:

Շարունակուած նախորդ թիւէն

Անթիլիասի Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան 1956 Թուի Տագնասը Ականատեսի Վկայութիւն

Դոկտ. Զաւէն Քինյ. Արզումանեան

Կացութիւնը ձեռք ձգելու միակ ձեւն ու առիթն էր կոթնիլ Անթիլիասի իշխանութեանց որուն վեց եպիսկոպոսներէն երեքը, Զարեհ, Խորէն եւ Ղեւոնդ Սրբազանները գործակիցներն էին Դաշնակցութեան, եւ անոնցմէ Խորէն Եպիսկոպոս տեղապահ ընտրուած էր: Վազգէն Հայրապետի Անթիլիաս ժամանումով ստեղծուած աննախընթաց եւ արքայավայել ընդունելութիւնը պահ մը կը կարծէինք թէ իր անձնական ներկայութեամբ ձգտեալ վիճակը պիտի բարուքէր, եւ Փետրուար 14-ին համերաշխութեամբ կ'ընտրուէր նաեւ Կիլիկիոյ Գահակալը, եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը անձամբ կ'օժէր զինք: Սակայն դէպքերը տարբեր եւ յոռի ընթացք ստացան, համերաշխութիւն չգոյացաւ եւ Հայ Եկեղեցւոյ գերագոյն իշխանութիւնը չյարգուեցաւ: Շաբաթ մը միայն տեւող իր այցելութեամբ Վազգէն Ա. պիտի կատարէր իր լաւագոյնը՝ զգուշաւոր եւ համբերատար ոգիով եւ լաւատեսութեամբ, յարատեւ եպիսկոպոսներու խորհրդակցական ժողովներ գումարելով, երբ Անթիլիաս ժամանած էին նաեւ Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարք Գարեգին Սրբեպիսկոպոս Խաչատուրեան, Ամերիկահայ գոյգ թեմերէն Մամբրէ Արքեպիսկոպոս Գալֆայեան եւ Շնորհք Եպիսկոպոս Գալուստեան, ընդամենը 14 եպիսկոպոսներ՝ Էջմիածնական եւ Կիլիկեան:

Հաշտութեան Փորձեր

Սկստի առնելով եպիսկոպոսաց մեծամասնութեան միահամուռ կեցուածքը, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսէն կը խնդրուէր որոշ ժամանակով յետաձգել տալ յաջորդ օրուան ժողովն ու կատարուելիք կաթողիկոսական ընտրութիւնը, որպէսզի հաշտեցման փորձ մը եւս կարելի ըլլար կատարել, հետեւեալ իրողութեանց լոյսին տակ, մանաւանդ Լիբանանի Ներքին Գործոց Նախարարութենէն հասած զգուշացումին հետեւանքով:

Ա) Սուրիոյ կառավարութիւնը յայտնած էր Լիբանանի Ներքին Գործոց Նախարարութեան թէ Հալէպի պատգամաւորներու եւ գաւառական ժողովի օրինականութիւնը կասկածի տակ էր, որուն համար Սուրիոյ եւ Լիբանանի պետական միջամտութեամբ Լիբանանի Ներքին Գործոց Նախարար Սելիմ Լահուտ անձամբ Անթիլիաս գալով Վազգէն հայրապետին տեղեկացուցած էր Սուրիոյ հաղորդումը: Մտահոգիչ այս լուրին վրայ Լահուտ կ'ակնկալէր որ եպիսկոպոսաց խորհրդակցական ժողովը լրջօրէն քննէր կացութիւնը եւ նախարարին հարկ եղած բացատրութիւնը տար, զայն Սուրիոյ Ներքին Գործոց Նախարարութեան փոխանցելու համար: Հալէպի թեմակալ Առաջնորդ Զարեհ Եպս. Փայասլեան միակ անձը պիտի ըլլար պարզելու այդ կարեւոր պարագան: Սրբազանը խախտումը մասամբ կ'ընդունէր ըսելով թէ «Հալէպի գաւառականի ապօրինութեան հարց չկայ, եւ սակայն մէկ հինգերորդի խնդիր մը ունինք», որ ինքնին կը հաստատէր օրինական խախտեալ վիճակ մը թեմէն ներս կատարուած պատգամաւորներու ընտրութեանց մէջ:

բ) Կիլիկեան միաբանութիւնը ինքն իր մէջ երկուքի բաժնուած էր՝ անհաւասար ուժերով, 11 Էջմիածնի հաւատարիմ, եւ 8 Կիլիկիոյ: Լուրջ տարակարծութիւններ կային նաեւ հայ քաղաքական հոսանքներու եւ ժողովրդական լայն խաւերու միջեւ:

գ) Կը մնար միակ էլք մը որ յաջորդ օրուան Վազգէն Հայրապետի Պատգամաւորական Ժողովին տալիք պատգամին հետեւանքով կա'մ ժողովը պիտի յետաձգուէր, եւ կա'մ տեղապահն ու ժողովականներ պիտի յառաջանային իրենց նպատակը իրագործել:

Պատգամաւորական Ժողովը

Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան պատգամաւորական ժողովը ըստ որոշման գումարուեցաւ Փետրուար 14-ին վեհարանի դահլիճին մէջ: Ի ներկայութեան եկեղեցական եւ աշխարհական պատգամաւորներուն, Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս տուաւ մէկ ժամ տեւող հայրապետական իր յորդորը որ ունկնդրուեցաւ յարգանքով եւ խոր անձկութեամբ: Տողերս գրողը, որպէս կրտսերագոյն անդամներէն Կիլիկեան Աթոռի միաջանութեան, իր ականատեսի վկայութեամբ կրնայ հաստատել բացառիկ այդ ժամը, երբ Վազգէն Վեհափառ իր բարի եւ իմաստուն, անկողմնակալ եւ խաղաղասէր յորդորներով գրաւեց բոլորին լարուած ուշադրութիւնը:

Իր ողջոյնի խօսքէն ետք, Հայրապետը յայտնեց իր նախորդ օրուան եպիսկոպոսներու հետ ունեցած հանդիպումին կայացած անհրաժեշտութիւնը, շեշտելով որ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական «ընտրութեան շուրջ ստեղծուած էր որոշ կացութիւն մը որ չէր առաջնորդէր դէպի խաղաղութիւն եւ շինութիւն եկեղեցւոյ»: Հայրապետը, նկատի

ունենալով որ միայն երկու օր առաջ ժամանած էր Անթիլիաս, եւ տեսնելով ընտրապայքարի մը ամբողջ տարողութիւնը, իր «վերջին խօսքը» կ'ուղղէր ժողովականներուն որպէս խորհուրդ, յորդոր եւ առաջարկ, որ «այսօր գումարուելիք ժողովը յետաձգուի մէկ շաբաթով եւ բացուի յառաջիկայ Երկուշաբթի Փետրուար 20-ին»: Ակնարկելով զուտ եկեղեցական, կանոնական եւ միայն եկեղեցւոյ շահերէն թելադրուած պատմական կարեւոր հանգրուանի մը այսպիսի ներհակ եւ ինքզինք ժխտող ընթացքին, «ուստիկաններէ շրջապատուած, ժողովրդային ալեկոծումներով, կոխով եւ նախատինքով», Վազգէն Հայրապետը կը հաստատէր թէ «այս պայմաններուն մէջ մենք զմեզ կը ժխտենք որպէս եկեղեցի»:

Հայրապետին Եզրափակիչ Յորդորը

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը ժողովականներուն երկու ճամբայ ցոյց կու տար անոնց խղճմտանքին ձգելով ընտրելու մէկը կամ միւսը: Կա'մ իր յորդորին անսալով յետաձգել ժողովին բացումն ու գումարումը եւ կաթողիկոսական ընտրութիւնը կատարել շաբաթ մը ետք, եւ կա'մ «եթէ չլսուի մեր ձայնը, կ'որոշէք բանալ ժողովը, որոշումներ տալ եւ ընտրութիւններ կատարել, այն հասկացողութեամբ որ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը այս պայմաններու տակ պիտի չմասնակցի այսօրուան ժողովին եւ ընտրութեան, եւ ցաւօք սրտի իր վերջին օրհնութիւնը տալէ ետք պիտի բաժնուի այս երկրէն»:

Խորհրդակցելէ ետք, ժողովականներու մեծամասնութիւնը կը բանար Պատգամաւորական Ժողովը հակառակ Հայրապետական յորդորին, մինչ անոնցմէ 12 եկեղեցական եւ որոշ թիւով աշխարհականներ, կը հեռանային սրահէն՝ հետեւելով Հայրապետի յորդորին: Ժողովին մնացեալ 38 պատգամաւորները մնայուն դիւանի անդամներ կ'ընտրէին եւ ապա կ'որոշէին շաբաթով մը յետաձգել կաթողիկոսի ընտրութիւնը: Ժողովը կ'առնէր կանոնազանց քայլ մը եւս, Միաբանութեան որոշած կաթողիկոսական թեկնածուներու ցանկը փոփոխութեան ենթարկելով, ինչ որ Միաբանութեան իրաւունքն էր, եթէ նոյնիսկ փոփոխութեան կարիքը զգացուէր: Ժողովը իրաւասու չէր Միաբանական Ժողովին վաւերացուցած թեկնածուներու ցանկը քննել եւ ըստ կամս փոփոխութեան ենթարկել: Աւելցուցին անուններ յայտնի դարձնելով առնուելիք ծրագրուած քայլերը:

Եզրափակում

Փաստօրէն Պատգամաւորական Ժողովի անդամները որոնք շաբաթ մը ետք պիտի կատարէին Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին ընտրութիւնը Դաշնակցական կուսակցութեան ենթակայ կամ համակիր եկեղեցական եւ աշխարհական անձինք էին, որոնք Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան ամբողջական եւ լիիրաւ պատկերը չէին կրնար ներկայացնել: Ժողովին պաշտօնական բացումը եւ մնայուն դիւանի կազմութիւնը աւելի խոչընդոտներ կը ստեղծէին քան թէ համաձայնութեան եզրեր կը տրամադրէին, եւ այդու իսկ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին հաշտարար դերը լիովին կը չէզոքացնէին:

Պատմութեան առջեւ Անթիլիասի եկեղեցական եւ աշխարհական իշխանութիւնները արդարացի եւ իրաւացի դուրս պիտի գային եթէ սկիզբէն որոշ զիջողութիւններ յանձն առնէին, եւ շատ հաւանաբար իրենց ի նպաստ ընդունելի արդիւնք մը ձեռք բերէին, այս անգամ Հայ Եկեղեցւոյ ընդհանուր շահերուն համեմատութեամբ: Անմիջական ապագան ցոյց տուաւ հակառակը երբ Էջմիածնական մի քանի թեմեր Էջմիածնի Սայր Աթոռէն բաժնուեցան ու միացան Կիլիկեան Աթոռին որ 1965 թուին իր Կանոնադրութեան մէջ աւելցուց երկու յօդուածներ ամրացնելու համար կատարուած կանոնազանցութիւնը:

Շարունակուած էջ 3-էն

Վաչէ Բրուտեանի անգոր...

Արամ Մանուկեանի գովերգութեան կողքին կան նաեւ լուրջ վերապահութիւններ իր գործելակերպին մասին: Պէ տք է հիմա ձեռնարկել այդ բոլորին մանրամասն քննարկութեան թէ պարզ շուտիկութեամբ ջանալ առանց ուսումնասիրելու զետեղ իր արձանը տեղ մը, որպէսզի որոշ տարիներ ետք տարբեր իշխանութեան մը գործի գլուխ գալուն պարագային պարզապէս ան ենթակայ ըլլայ վերցուելու իր տեղէն ինչպէս պատահեցաւ այնտեղ կանգնած նախորդ արձանին...: Երբ այս նիւթին արծարծման առիթով երբեմն կը յիշուի որպէս ասարակելի պարագայ Մեծն Տիգրանի անունը, հաւատացէք թէ առաջարկողները շատ լաւ գիտեն թէ Մեծն Տիգրան ապրած չէ 1918 թուականին... Հասկնալի ըլլալու է առանց բացատրութեան թէ Մեծն Տիգրան անվիճելի նշանաբանն է հայկական հզօր պետականութեան եւ հետեւաբար 2018ի հարիւրամեակին առիթով, ան յարմար պատկերացումն է վերահաստատուած Հայ պետականութեան հզօրութեան եւ յաւիտենականութեան՝ բոլորի մաղթանքին: Ահա ուրեմն բացատրութիւնը եթէ պէտք էր զայն արտայայտել այսքան երկար խօսքերով...:

Այս ընդլայնած բացատրութիւններէն ետք կը վերադառնամ ուրեմն Պայքարին մէջ ստորագրած յօդուածիս եզրափակիչ գլխաւոր յայտարարութեան՝ Եկէք համաձայնիք չսեփականացնելու այս պատմական առիթը, որպէսզի 2018 Մայիսին, Հայոց Պետականութեան Հարիւրամեակը նշուի Համահայկական եւ Համերաշխ Ոգիով:

Իսկապէս ալ անհրաժեշտ է ամէն կերպով խուսափիլ հատուածականութեան առաջնորդող որեւէ նախաձեռնութենէ:

Մոնթրէալ

Պայքար շաբաթաթերթ, դրոշակակիր պաշտոնաթերթ Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան

Մինսքի խմբակի համանախագահները կը յայտարարեն. «Հայաստանի եւ Ատրպեյճանի նախագահները պատրաստ են վերսկսելու բանակցություններուն»

ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահներ Իկոր Փոփով (Ռուսիա), Սթեֆան Վիսքոնթի (Ֆրանսա) եւ Էնտրու Շոֆրը (Միացեալ Նահանգներ) 6 եւ 7 Հոկտեմբերին հանդիպում ունեցած են Հայաստանի եւ Ատրպեյճանի նախագահներ Սերժ Սարգսեանի եւ Իլհամ Ալիեւի հետ, որպէսզի վերջնական արդիւնքի գան երկու ղեկավարներու յառաջիկայ հանդիպումի նախապատրաստութիւններուն առնչութեամբ, ներառեալ քննարկուելիք նիւթերու համակարգման հարցը:

ԵԱՀԿ-ի պաշտօնական կայքը կը նշէ, որ համանախագահներուն ընկերակցած է ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անճէլ Քասպրիչիք:

Օանօթ է, որ երկու պետութիւններու ղեկավարներն ալ պատրաստակամութիւն յայտնած են վերսկսելու բանակցութիւններուն՝ Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի խաղաղ լուծման հասնելու նպատակով:

Կը նշուի, որ տեղի ունենալիք հանդիպումին վերաբերեալ յաւելեալ տեղեկութիւններ պիտի հրատարակուին յառաջիկային:

Արեւմտեան Հայաստան

Հակահայ թուրք գործիչին համաձայն՝ Թուրքիոյ մէջ այսօր կ'ալ 37.055 ծպտեալ հայ ընտանիք:

Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչման դէմ ծառայած իր գործունէութեամբ եւ հակահայ տրամադրութիւններով յայտնի թրքական «ASIMDER» միութեան նախագահ Կէոքսէլ Կիւլպէլ անդրադարձած է Թուրքիոյ մէջ բնակող ծպտեալ հայերու հարցին:

«Էրմենիկապէր»-ի փոխանցմամբ, Կիւլպէլ նշած է, որ «հայերու տեղահանութեան» (այսինքն՝ Հայոց Ցեղասպանութեան) ժամանակ իրենց տուներէն հեռանալ չցանկացող հայերը քողարկուած են քիւրտերու, ալեւիներու, թուրքերու անուան տակ եւ այսօր ծպտեալ հայերը Թուրքիոյ մէջ մեծ թիւ կը կազմեն: Որպէս ապացոյց՝ թուրք գործիչը յիշեցուցած է նաեւ Պոլսոյ հայոց պատրիարքի նախկին փոխանորդ Արամ Արք. Աթէշեանի այն յայտարարութիւնը, թէ Թունջելիի բնակչութեան 90 տոկոսը հայեր են:

«ASIMDER»-ի նախագահին խօսքով՝ տարբեր ուսումնասիրութիւններու եւ հաշուարկներու համաձայն, Թուրքիոյ մէջ այժմ ընդհանուր առմամբ կ'ապրի 37.055 ծպտեալ հայ ընտանիք:

«Այսպէ՛ս, Տիարպէթի մէջ 1000 հայ ընտանիք կ'ապրի քիւրտի, ասորիի կամ ալեւիի անուան տակ. Մալաթիոյ մէջ՝ 3655 հայ ընտանիք, Էլազըղի մէջ՝ 1000, Թունջելիի մէջ՝ 2000, Սիիրթի (Սղերդ) մէջ՝ 1200, Երզնկայի մէջ (թրք. Էրզինջան)՝ 1300, Մեքաստիոյ մէջ (թրք. Միւսս)՝ 2000, Քահրամանմարաշի մէջ՝ 3000 հայ ընտանիք իրենք զիրենք կը ներկայացնեն իբրեւ քիւրտ կամ ալեւի:

Կեսարիոյ մէջ կան 5000 հայ ընտանիք, որոնք քողարկուած են իբրեւ թուրք, Վանի մէջ՝ 4000, Ատրեւանանի մէջ՝ 1600 հայ ընտանիք ծպտուած է քիւրտի անուան տակ, Շանլուրֆայի մէջ 3000 ընտանիք կը ներկայանայ իբրեւ արաբ կամ քիւրտ, Մարտինի մէջ 1500 հայ ընտանիք կը ներկայանայ իբրեւ արաբ, Ատանայի մէջ 2000 հայ ընտանիք կը քողարկուի քիւրտի, արաբի կամ ալեւիի անուան տակ», - յայտարարած է Կիւլպէլ:

Հայաստեաց գործիչին պնդումով՝ մեծ թիւով հայեր կան Թուրքիոյ քրտամետ ընդդիմադիր Ժողովուրդներու Ժողովրդավարական Կուսակցութեան (Ժ.Ժ.Կ.-HDP) եւ Թուրքիոյ մէջ անաբեկչական խմբաւորում համարուող Քիւրտիստանի Աշխատատարական Կուսակցութեան (Ք.Ա.Կ.-PKK) կազմին մէջ:

Կիւլպէլ նշած է նաեւ, որ իրենք ամենայն ուշադրութեամբ կը հետեւին ծպտեալ հայերուն եւ կը ցանկան, որ պետական կառոյցները համապատասխան միջոցներ ձեռք առնեն՝ զանոնք բացայայտելու ու վերահսկելու համար:

Վիզէն Սարգսեան ԶՈՒ սպառազինութեան յազմեցման տեսանկիւնէն տարին Հայաստանի համար յաջողած կը համարէ

Հայաստանի զինուած ուժերուն համար ընթացիկ տարին յաջող եղած է սպառազինութեան յազմեցման տեսանկիւնէն:

Վերջերս Հոկտեմբեր 2-ին, լրագրողներու հետ հանդիպման մը ընթացքին, այս մասին, ըստ Armenpress.am-ի, ըսած է ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Վիզէն Սարգսեան: «Սպառազինութիւնը փակ ոլորտ է, եւ ես չեմ կրնար անոր մասին մանրամասն խօսիլ, սակայն կրնամ ըսել, որ տարին մեզի համար յաջողած եղած է սպառազինութեան յազմեցման տեսանկիւնէն», - նշած է նախարարը:

Վիզէն Սարգսեան աւելցուցած է, որ Հայաստանը պիտի շարունակէ հետեւողականօրէն իրականացնել զինուած ուժերու սպառազինութիւնը համալրելու աշխատանքները, ինչպէս ՌԴ-ի հետ 200 միլիոն տոլարի վարկային համաձայնագրի ծիրէն ներս, այնպէս ալ այլ ուղղութիւններով:

ԱՅՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ԶԿԱՏԱՐՈՒԻ ԾԻՐԻՆՕՂՈՒ

ՊՈԼԻՍ, «Մարմարա».- Անցեալ շաբաթ, Պոլսոյ Հայոց պատրիարքարանին մէջ, պատրիարքի տեղապահ Գարեգին արք. Պէքճեանի հրաւերով կայացաւ համայնքային հաւաք մը, որուն ընթացքին, ի միջի այլոց, խօսուեցաւ Ս. Փրկիչ հիւանդանոցի հոգաբարձութեան ատենապետ Պետրոս Շիրինօղլուի կատարած պարտականութեան ու պետութեան հետ միջնորդութեան մասին: Կը թուի, թէ այս մասին խօսուածները աւելի ուշ սխալ կերպով փոխանցուած են Շիրինօղլուին, հետեւաբար, անցած շաբաթավերջին Պէքճեան սրբազանը փափաքած է նոր հանդիպում մը ունենալ Շիրինօղլուի հետ՝ յստակացնելու համար կացութիւնը:

Արդարեւ, սրբազանն ու Շիրինօղլուն, Պոլսոյ ազգային դէմքերէն՝ Պօղոս Երլանի նախաձեռնութեամբ, երկարատեւ հանդիպում մը ունեցան:

Սօսաւորապէս երեք ժամ տեւած ժողովէն ետք, Շիրինօղլու բացատրեց իր տեսակետները, ըստ որոնց մեր համայնքէն ներս համերաշխութիւն պէտք է հաստատուի եւ «ա յո կերպով պէտք է ներկայանանք կառավարութեան»:

Շիրինօղլուի խօսքերով՝ տրուած ըլլալով, որ ինք հիւանդանոցի հոգաբարձութեան ատենապետ է, պետական շրջանակները իրեն հետ կ'ալ կը հաստատեն՝ հայ համայնքի գործերուն կապակցութեամբ, իսկ ինք եւս այս առիթէն օգտուելով՝ կը ջանայ լաւագոյն ծառայութիւնը մատուցել համայնքին. ան աւելցուց. «Կը յուզուիմ, երբ իմ մասին սխալ ու անիրաւ խօսակցութիւններ կը կատարուին»:

Շիրինօղլու յստակ կերպով ըսաւ, թէ այս պայմաններուն մէջ պատրիարքական ընտրութիւն երբեք պիտի չկատարուի: «Պետութիւնը անհանգիստ է Արամ սրբազանի փոխանորդի պաշտօնին ջնջումէն, ինչպէս նաեւ Մետրոպոլիտանի պատրիարքական պաշտօնին վերջ տալէն, կամ «Մեր պատրիարքը կ'ուզենք» կոչուած հարթակին մէջ կատարուած խօսակցութիւններէն: Պատրիարքը ո՞րք է տակաւին, ու պետութիւնը կը սպասէ, որ Արամ սրբազանն ու Սահակ սրբազանը (Մաշալեան, Խմբ.) քով քովի գան, իրարու հետ համաձայնին, որպէսզի Արամ սրբազան դեռ գործէ իբրեւ պատրիարքական փոխանորդ, իսկ Սահակ սրբազանն ալ գործէ իբրեւ Կրօնական ժողովի ատենապետ: Պէտք է գիտնանք, որ պատրիարքական ընտրութեան արտօնութիւն երբեք պիտի չգայ», ըսաւ Շիրինօղլու:

Միւս կողմէ, այս մասին Հայաստանի Հանրային ձայնասփիւռի կայանի հարցումներուն պատասխանելով՝ Արամ արք. Աթէշեան ըսաւ, որ պատրիարքի տեղապահին հետացումէն եւ ներկայ նախաձեռնարկ մարմինին լուծումէն ետք միայն կարելի պիտի ըլլայ ընտրութիւնները իրենց հունին մէջ դնել:

«Ակօս» կը գրէ, թէ Թուրքիոյ իշխանութիւնները նախաձեռնարկ մարմինի որոշ անդամներուն նկատմամբ վերապահութիւններ ունին, իսկ տեղապահի ընտրութիւնը ցարդ չեն վաւերացուցած:

Պոլսոյ նահանգապետարանը պէտք է մինչեւ Հոկտեմբեր 9 պատասխան տար պատրիարքական ընտրութիւնները կազմակերպող նախաձեռնարկ մարմինին կողմէ անցած Յուլիսին կատարուած դիմումին, սակայն ցարդ պատասխան չ'ստացուած:

«Դա Իմը Չէր...»

ԴՈՎՏ. ՀՐԱՅՐ ԸԷՊԷՃԵԱՆ

Հայաստան-սփիւոք վեցերորդ համաժողովի աշխատանքները աւարտելէ ետք ուզեցի դարձեալ այցելել Հայաստանի պատմական որոշ վայրեր: Տեսած էի Գառնին, Գեղարդը եւ Խոր Վիրապը, Բայց բնականաբար արժէր նորէն տեսնել զանոնք: Վերջապէս, չէ՛ որ իմն է, մերն է, Հայաստանն է: Եւ նորէն այցելելն ու տեսնելը կ'աւելցնէ ջերմութիւնը եւ հպարտութիւնը հայուն՝ իր քաղաքակրթութեան նկատմամբ, ինչ որ անհրաժեշտ գրաւական է ապրելու եւ երբեք՝ ձանձրացուցիչ:

Ձիւանը մեր վարորդն է: Միջին տարիքի հայաստանցի հայր, որ կ'ապրի Երեւան: Ան իր ու ընտանիքին ապրուստը կը հոգայ զբոսաշրջիկներ պատգնելով Հայաստանի տարբեր վայրեր: Կը հանդիպի բազմաթիւ մարդոց՝ հայ թէ օտար, եւ այս իմաստով վարժուած է ըլլալ համբերող: «Մարդիկ տարբեր բնաւորութեան տէր են, - կ'ըսէ Ձիւան, - պէտք է համբերել: Կ'ըլլան պարագաներ, երբ մարդիկ կ'ուզեն անցնել իրենց այցելութիւնները քիչ մը սանձարձակ, առանց հաշուի առնելու սահմանուած ժամը: Մեր երկիրն է, որ ցոյց կու տամ, եւ անոր համար արժէ ամէն համբերութիւն»:

Ձիւանը միշտ չէ, որ կը գրուցեր, հաւանաբար՝ նկատի առնելով այցելուն եւ յարգելով անոր տրամադրութիւնները: Բայց ան ունի իր պատմութիւնը, եւ ես ուզեցի իմանալ ատիկա:

Ձիւան ամուսնացած է եւ ունի երկու դուստր: Հայաստանի մէջ ընտանիքին ապրուստ ճարելը եղած է դժուար, ուստի ընտանիքը տարած է Ռուսիա՝ աշխատելու եւ անոնց ապահովելու բարօր կեանք: Իսկ աշխատանքային վայրը եղած է Ռուսիոյ հարաւային մասին մէկ շատ հեռուոր շրջանը: Ռուսիոյ մէջ է, որ ան բախտաւորուած է իր երկրորդ զուակով: «Հագուստի գործ կ'ընէի», - Ձիւանն է խօսողը: Եկամուտը լաւ էր: Երեւի ինք, ընտանիքը եւ պարագաները բոլորը միասին ձեռնարկած էին այս աշխատանքին: Բայց այս բարօր վիճակը երեւի չէր գոհացներ Ձիւանը: Ան ունէր տխրութիւն մը իր սրտին ու հոգիին մէջ: Ռուսիոյ շնորհած կեանքին ու ընտանեկան ապահովութեան մէջ կար պակասաւոր իրականութիւն մը, որ Ձիւանը դարձուցած էր տխուր...:

«Դա իմը չէր», ըսան Ձիւան: Եթէ կար նիւթական ապահովութիւնը, որուն միջոցով կ'ապրեցներ իր ընտանիքը, բայց նաեւ առկայ էր տխրութիւնը, երբ կը զգար, թէ այդ ամբողջ ունեցածը «իրը չէր», իր երկիրը ու հողը չէին... Այս կացութեան մէջ կը զգար նաեւ, որ «իրենիմին» մէջ ապրիլը տարբեր էր եւ ամբողջական: Ուստի Ձիւանն ու իր ընտանիքը վերադարձած են Երեւան:

Բայց ուզեցի իմանալ Ձիւանին ներկայ կեանքին մասին: «Իսկ հիմա ինչպէ՞ս է կեանքդ Հայաստանի մէջ», հարցուցի:

Ձիւան անկեղծ էր: Ան յստակացուց, որ Հայաստանի մէջ իր եկամուտը աւելի նուազ էր, քան ինչ որ կը վաստակէր Ռուսիոյ մէջ: Բայց ան հաշտուած էր այս իրականութեան հետ: «Քիչ լինի, թող Հայաստանի՝ իմինն մէջ լինի», ըսաւ ան՝ միշտ պահելով իր գոհունակ ժպիտը, որուն մէջ կրնայիր տեսնել իր հաշտ ու համոզուած հոգին: Հոգին, ուր նաեւ կ'արտացոլար ուրախութիւնը «իրենիմին» մէջ ըլլալու եւ ապրելու գիտակցութեան:

Հայաստան-սփիւոք վեցերորդ համաժողովը լաւ կազմակերպուած էր, եւ օրակարգի վրայ շատ էին համահայկական մեր հիմնահարցերը՝ Հայաստանի, Արցախի ու սփիւոքեան տեսադաշտերու մէջէն: Եւ երեք օրերու վրայ երկարած համաժողովը դարձաւ «հեւք» մը իրաքանչիւր մասնակից հայու համար, միասնաբար ապրեցանք մեր շատ մը հիմնախնդիրները՝ Հայաստանի զարգացման եւ պաշտպանութեան

քաղաքականութեան առանձնայատկութիւնները, արտաքին քաղաքականութեան օրակարգ եւ հայապահպանումի մարտահրաւերներ: Բայց նաեւ անհրաժեշտ էր այդ բոլորը վեր առնել իբրեւ մէկ ամբողջութիւն ու իրաքանչիւր ուղղութիւն տարանջատել իր տարբեր ոլորտներուն մէջէն, նաեւ՝ տեսադաշտերը քննարկել, լուծումներ առաջարկել ու անոնց իրականացման աշխատանքի ձեռնարկել:

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. վեհափառ հայրապետը համաժողովի առաջին լիազումար նիստին ըրաւ համահայկական մեր կեանքին մէկ այժմեական ախտաճանաչումը: «Սփիւոքը կը մաշի եւ Հայաստանը կը պարպուի», ըսաւ վեհափառ տէրը: Անոր այս մատնանշումը սոսկ քննադատութեան համար չէր, այլ զգաստութեան կոչ էր՝ ուղղուած բոլոր հայերուն, համաժողովին մասնակից կամ ոչ: Եւ անհրաժեշտութիւնը՝ հայուն համար ըլլալ զգուշ եւ արթուն տիրող համընդհանուր մթնոլորտին ու պայմաններուն, սփիւոքեան թէ՛ հայրենի իրականութիւններու մէջէն հաւասարապէս, ու՝ անոնց համար:

Համաժողովի փակման լիազումար նիստին սփիւոքի նախարար Հրանուշ Յակոբեան նշեց նաեւ մէկ կարեւոր մարտահրաւեր: «Ժողովը այսօր չվերջացաւ, այլ նոր սկսաւ», ըսան ան: Իսկ «նոր սկսիլը» գործին հաւատալու եւ անոր կառչելու անհրաժեշտութիւնն է: Նախարարին գործունէութիւնը՝ տարիներու վրայ երկարած, ցոյց կու տար, թէ ան աշխատասէր ղեկավարն է, որ կը հաւատայ հայու կեանքի շարունակականութեան անհրաժեշտութեան, իսկ այդ գրաւականին համար ան միշտ պատրաստ է հայուն այս կեանքին համար «դրական ուժ» սրսկել: Ուժը, որ հայուն համահայկական կեանքերուն պիտի տայ նոր պլացքներ կերտելու տեսլականը: Եւ այս տեսլականներով կեանքեր կերտելու զգաստութեան համար էր, որ Հ. Յակոբեան ժողովը չաւարտեց, այլ տուաւ անոր «նոր սկիզբ...»:

Բայց այս երկու «զգաստութիւններուն» միջեւ կարծեք կար զիրար կապող նախաձեռնութիւն: Եւ այդ Օրհնակարգերը տրուած այցելութիւնն էր եւ նոր ծառ մը տնկելու իրականութիւնը: Եթէ պահ մը «յիշեցինք» անցեալը եւ մեր նահատակները, բայց նաեւ «պահանջեցինք» նորը: Եւ նորը եղաւ մեր հաւաքական ու միասնական «աշխատանքով», ուր մէկ կողմէ կային հայուն միտքերն ու գրիչները, բայց նաեւ՝ բաւերն ու բրիչները... Պարզապէս՝ հաւաքական գործը, երբ բոլորս միասին նոր ծառ մը եւս աւելցուցինք հայրենի հողին մէջ: Եւ այս նորին մէջէն եւ նոյնինքն հայրենի հողին կապուելով է, որ հայը պիտի շարունակէ ապրիլ:

Ու՝ դարձեալ Ձիւանը: Ան այսօր կը հաւատայ «իր» հողին՝ իմա՝ Հայաստանին պատկանելիութեան: Եթէ ան կ'ապրի «քիչով», բայց կ'ապրի գոհունակ եւ վճռական, որովհետեւ որոշած է «չմաշիլ» եւ «չպարպուիլ»...

Եւ ասիկա այսօրուան հայուն գլխաւոր հրամայականն է՝ թէ անհրաժեշտ է պահել «իմը»՝ «մերը», հայրենիքը՝ իմա՝ հայն ու հայուն ինքնութիւնը եւ անոր համահայկական կեանքը:

Եւ հայուն այս ամբողջական կեանքը կը պահուի գործով: Հոն, ուր «նորը» անընդհատ կը սրսկուի, որպէսզի նոյնինքն այս հայուն կեանքը «չմաշի» եւ նաեւ կը շինուի, որպէսզի «չպարպուի»: Եւ հոն ու այդպէս է, որ կ'ապահովուի հայուն կեանքին շարունակականութիւնը:

«Դա իմը չէր...»: Քանի հայուն փնտռածը՝ «իմը», նոյնինքն իր հայուն շարունակական կեանքն է:

Եթէ Ձիւանին փնտռածը կեանքն է, բայց նաեւ՝ իմա եւ իրաքանչիւր հայունը:

Կեանքը, որ եթէ նոյնիսկ հայր պիտի ապրի «քիչով», բայց պիտի ապրի գոհունակութեամբ եւ հպարտութեամբ:

Եւ այս հայուն ամբողջական կեանքն է, գոր պիտի պահենք եւ շարունակենք:

Շարունակուած էջ 2-էն ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ...

Η απάντηση ήταν αρνητική, όχι επειδή δεν το ήθελε η παραγωγή αλλά επειδή υπήρχαν πρακτικά ζητήματα που δεν επέτρεπαν γυρίσματα στην Ελλάδα. «Επρεπε να διατηρήσουμε όσο περισσότερες τοποθεσίες σε μια χώρα μπορούσαμε, και αυτό κάναμε στην Ισπανία, την οποία επιλέξαμε επειδή συνδύαζε τις ιδανικές γεωγραφικές τοποθεσίες με την πολύ καλή αρχιτεκτονική».

Ο φόβος είναι φόβος
Θα προξενούσε άραγε έκπληξη στον Τέρι Τζορτζ το ενδεχόμενο διανομής της «Μεγάλης υπόσχεσης» στην Τουρκία; «Εννοείται!» απάντησε αμέσως. «Και αποκλείεται να γίνει κάτι τέτοιο! Ήταν δύσκολο ακόμα και να βρούμε τούρκους ηθοποιούς για να παίξουν στην ταινία. Όλοι φοβούνταν τα αντίποινα! Ακόμα και οι εξόριστοι στην Ευρώπη αρνήθηκαν να συμμετάσχουν στην ταινία». Κατά μία έννοια αυτό είναι φυσικό. Ο Τέρι Τζορτζ χαρακτηρίζει εφιαλτική την κατάσταση στην Τουρκία σήμερα, όπου διανοούμενοι, δημοσιογράφοι και επιστήμονες καταλήγουν στη φυλακή επειδή έχουν εκφράσει την άποψή τους. Ισχύει όμως το ίδιο και για τις νεότερες γενιές; «Πολλοί δεν θέλουν αυτή την κατάσταση, αλλά ο φόβος είναι φόβος. Δεν υπήρξε ούτε μία τουρκική οργάνωση που να αντέδρασε θετικά απέναντι στην προσπάθειά μας».

Յաջողությամբ ընթացավ
Հ.Բ.Ը.Միության «Անի» Պարախույմբի
միօրեայ պտոյտը դեպի Օրինի Արգատիա

Հ.Բ.Ը.Միության Աթենքի «Անի» Պարախույմբը, կազմակերպեց միօրեայ պտոյտ դեպի Օրինի Արգատիա, Կիրակի 8 Հոկտեմբեր 2017-ին:

Առաւօտեան ժամը 8.00-ին, ճամբայ ելան դեպի Կորինթոսի նեղանցքը, այցելեցին Վիդինա գոնուող Քերնիցայի վանքը, Տիմիցանայի Ջրային Թանգարանը, ինչպէս նաեւ Սդեմնիցայ-ի գիւղը:

Ներկաները ուրախ եւ երջանիկ, բացառիկ գեղեցկութեամբ բնութավայրին մէջ պտըտեցան եւ իրիկուայ ժամերուն վերադարձան Աթենք:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Առ ի քաջալերանք Տիկ. Լուիզ Ֆէնէրճեան 200 եւրո կը նուիրէ Փերիսթերիի Ս. Աստուածածին եկեղեցոյ:

Յայտնի է «Միսս Արմէնիա 2017»-ը

Երեւանի Այ. Սպենդիարեանի անուան օփերայի եւ պալէյի ազգային ակադեմիական թատրոնին մէջ վերջերս տեղի ունեցաւ «Միսս Արմէնիա 2017» գեղեցկութեան մրցոյթը: 24 մասնակից գեղեցկուհիները եկած էին տարբեր երկիրներէ ԱՄՆ-էն, Լիբանանէն, Ռուսիայէն, Ուկրանիայէն եւ Հայաստանի տարբեր քաղաքներէ Երեւանէն, Գիւմրիէն, Աբովեանէն եւ այլն: Մրցոյթին յաղթեց 17-ամեայ Լիլի Սարգսեանը Երեւանէն: «Վիցէ Միսս Արմէնիա 2017» տիտղոսին արժանացաւ Անահիտ Իսահանովան: «Միսս Սփիւռք» տիտղոսը ստացաւ Լիբանանէն Սինթիա Թապուճեանը, իսկ հանդիսատեսի համակրանքին արժանացաւ Էտուարտա Պաղտասարեանը՝ Գիւմրիէն:

ՊԱՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՅՔՆԵՐ

Հ.Բ.Ը.Միության Աթենքի «Անի» Պարախույմբը սիրով կը հրաւիրէ ձեզ մասնակցելու Հայկական Պարերու ուսուցման, ամէն Չորեքշաբթի երեկոյեան ժամը 7.15 – 9.15, Հ.Բ.Ը.Միության «Հրանդ եւ Լուիզ Ֆէնէրճեան» հանդիսարանին մէջ (Նաֆիլիու 11, Փ. Ֆալիրո):

Արձանագրութիւնները սկսած են եւ պիտի տեւեն մինչեւ Չորեքշաբթի 25 Հոկտեմբեր 2017-ին:

Մասնակցելու համար կրնաք կապ հաստատել Հ.Բ.Ը.Միության գրասենեակին, հետեւեալ հեռ. 210-9825685, 8.00- 3.00:

xxx

Μετά την δημιουργία της αρμενικής χορευτικής ομάδας της Γενικής Αρμενικής Ένωσης Αγαθοεργίας «Ανί», σας προσκαλούμε να λάβετε και εσείς μέρος στην χορευτική εμπειρία και να γνωρίσετε από κοντά τους αρμενικούς παραδοσιακούς χορούς μας, κάθε Τετάρτη 7.15-9.15 μ. μ. στην αίθουσα εκδηλώσεων «Χράντ και Λοιζ Φενερτζιάν» της Γενικής Αρμενικής Ένωσης Αγαθοεργίας, οδός Ναυπλίου 11, Παλαιό Φάληρο.

Οι εγγραφές έχουν ξεκινήσει και θα διαρκέσουνε έως την Τετάρτη 25 Οκτωβρίου 2017.

Για να δηλώσετε συμμετοχή τηλεφωνήστε στο 210-9825685 από 8.00 π.μ. έως 3.00 μ. μ.

Բարի Ապաքինում

Արարատի անդամներէն պրն. Անդրանիկ Կարապետեան ենթարկուած է վիրաբուժական գործողութեան:

Բարի ապաքինում կը մաղթենք սիրելի պրն. Կարապետեանին:

ՇՆՈՐՀԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ջերմապէս կը շնորհաւորենք հայ ուսանող Անթրէաս Կարապետեանը իր յաջողութեան համար յունական համալսարանի մուտքի քննութեան:

Διοίκηση Επιχειρήσεων-Πανεπιστήμιο Πειραιώς
Մեր հայրենակիցներէն կը խնդրուի յաւելեալ յաջողած ուսանողներու անունները յայտնել “Նոր Աշխարհ”ի խմբագրութեան եւ 6932418716 թիւին:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պօղոս Մէսէճեանի մահուան քառասունօրին առթիւ այրի Տիկ. ԱնթարաՄ Մէսէճեան 50 եւրո կը նուիրէ Փերիսթերիի Ս. Աստուածածին եկեղեցոյ,

նոյնպէս՝
Պրն. Ալէքս եւ Տիկ. Ազատ Յակոբեան 50 եւրո,
Տէր եւ Տիկ. Գրիգոր եւ Լուսի Խաչիկեան 50 եւրո:

Պ Ա Ջ Ա Ր

4 նոյեմբեր, 2017
Հայ Աւետարանական
Տիկնանց Մարմնի

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ,
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Մեփականութիւն
ԱՐԱՐԱՏ Մ Մ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
Միսթու 33, Նիքեա, Յունաստան
Համակարգչային
շարուածքը եւ էջադրումը՝
ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ շաբաթաթերթի
Տնօրէն՝

Ընկ. Մարգիս Խաչատուրեան
Արտօնատէր -
Փաստարան՝
ընկ. Յակոբ Ֆէսճեան

“NOR ASKHAR”
Αρμένικη Εβδομαδιαία
Εφημερίδα
Ιδιοκτησία “ΑΡΑΡΑΤ”
Φιλολογικό Αθλητικό Σωματείο

Διευθυντής
Σαρκίς Χατσατουριάν
Εκδότης -
Ιάκωβος Φετζιάν Δικηγόρος
Σηστού 33 - TK 18450 - Νίκαια
Τηλ: 210-4926085
“NOR ASHKHAR”
Armenian Cultural Social Weekly
33 Sistou Str.
GR 18450 NIKEA GREECE
Tel-Fax: 00+30+210-4926085

Բացի խմբագրականներէն, յօդուածագիրներու տեսակէտներն ու գաղափարները անպայմանօրէն չեն արտայայտեր թերթին ուղեգիրը:

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το παράρτημα Ελλάδας του Αρμενικού Δημοκρατικού Φιλελεύθερου Κόμματος (Ραμγκαβάρ Αζανταγκάν Γκουσακτσουτιούν) σας προσκαλεί στην επετειακή εκδήλωση για τα 96 χρόνια από την ίδρυση του κόμματος.

Κεντρικοί ομιλητές:

Θεοδώρα (Ντόρα) Μπακογιάννη,
βουλευτής, πρώην υπουργός Πολιτισμού
και Εξωτερικών,
(Ελληνικά)

και

Χρατς Κουγιουμτζιάν,
μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου
του Αρμενικού Δημοκρατικού Φιλελεύθερου
Κόμματος
(Αρμενικά)

Ξενοδοχείο INTERKONTINENTAL,
Κυριακή 12 Νοεμβρίου 2017, ώρα 7 μ.μ.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Հայոց Յեղասպանության Թանգարանը Համալրուեցավ Վատիկանի Արխիվներէն Ձեռք Բերուած Փաստաթուղթերով

ԵՐԵՎԱՆ.- «Երկիր Մեդիա»-ն կը տեղեկացնէ, թէ Հայոց Յեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկը համալրուեցավ Հայոց Յեղասպանութեան վերաբերող արժէքաւոր փաստաթուղթերով, որոնք ձեռք բերուած են Վատիկանի գաղտնի արխիվներէն:

Վատիկանի մօտ Հայաստանի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Միքայէլ Մինասեանի աջակցութեամբ եւ իտալահայ գործարար Արթուր Ասատրեանի միջոցներով ձեռք բերուած փաստաթուղթերը 19 Մեպտեմբերին յանձնուեցան Հայոց Յեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկին:

Փաստաթուղթերը Հայոց Յեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկի փոխտնօրէն Սուրէն Մանուկեանին յանձնեց «Ծագումով Հայեր» հաղորդաշարի հեղինակ Մանանա Յակոբեան:

Սուրէն Մանուկեան նշեց, որ փաստաթուղթերը դեռ պէտք է ուսումնասիրուին, սակայն ան նկատեց, որ անոնց մէջ Հայոց Յեղասպանութեան տարիներուն Օսմանեան կայսրութեան մէջ աշխատող Վատիկանի ներկայացուցիչներու փաստաթուղթերն են: «Այսինքն, խօսքը այդ տարիներուն Օսմանեան կայսրութեան մէջ աշխատող դեսպաններուն մասին է: Փաստաթուղթերը, ինչպէս հասկցայ, դիւանագիտական գրագրութիւններ են. անոնց մէջ կան ձեռագիրներ եւ մեքենագրուած փաստաթուղթեր:

Անոնք շատ արժէքաւոր փաստաթուղթեր են, որոնք իրենց տեղը պիտի ունենան մեր թանգարանին մէջ: Յառաջիկային մենք մանրամասնօրէն պիտի ուսումնասիրենք զանոնք», ըսաւ Սուրէն Մանուկեան՝ ընդգծելով, որ փաստաթուղթերը 1914-1917 թուականներու Օսմանեան կայսրութեան մէջ տեղի ունեցած իրադարձութիւններուն կը վերաբերին:

Աշխարհի մէջ Ուիքիփետիայի ամենամեծ լոկոն Սեւանայ լիճի յատակին է

Մեպտեմբեր 29-ին «Ուիքիմետիա Հայաստան»-ի եւ «Արմտայվինկ սուգորդներու ակումբ»-ի ջանքերով Ուիքիփետիա ազատ հանրագիտարանի լոկոն (logo) տեղադրուեցաւ Սեւանայ լիճի յատակին, կը հաղորդէ «Մեդիամար»-ը:

2 մէթր բարձրութիւն եւ 2 մէթր լայնութիւն ունեցող այս լոկոն, որ կը համարուի ամենամեծը աշխարհի մէջ, պատրաստուած էր Հայաստանի մէջ՝ 2016 թուականի Օգոստոսին Դիլիջանի մէջ կայացած Կեդրոնական եւ Արեւելեան Եւրոպայի երկիրներու Ուիքիմետիա կազմակերպութիւններու եւ խումբերու ամենամեայ համաժողովին՝ Wikimedia CEE Meeting-ի համար:

Լոկոն փոքր կտորներէ բաղկացած անաւարտ երկրագունդ է, որու վրայ գրուած են խորհրդանշաններ (որոնց մէջ՝ հայերէն Վ տառը)՝ վերցուած տարբեր նշանային համակարգերէ: Կրածոյի պատրաստուած լոկոն Սեւանի յատակին պիտի դառնայ արհեստական խութ:

Լոկոյի պատրաստման գաղափարը յղացած եւ իրականացուցած է «Ուիքիմետիա Հայաստան»-ի խորհուրդի անդամ Տիգրան Ազիզբեկեանը, որ նաեւ «Արմտայվինկ սուգորդներու ակումբ»-ի նախագահն է:

«Ուիքիմետիա Հայաստան» հասարակական կազմակերպութեան նախագահ Սուսաննա Մկրտչեանը կ'ըսէ, որ այս նախաձեռնութիւնը խորհրդանշական իմաստ ունի: Լոկոն ջուրը իջեցնելէ առաջ Սուսաննան կը կատակէ՝ դիմելով իր գործընկերներուն. «Այսքան զարգացուցած ենք Ուիքիփետիան, հիմա կը փորձենք խորացնել»:

Ան կը նշէ, որ կարելոք է ոչ միայն յօդուածներու քանակը, այլեւ ստոնց մէջ առկայ տեղեկատուութեան խորութիւնը: «Կ ուզենք, որ հայերէն Ուիքիփետիան օգտուողներուն տրամադրէ խոր եւ համապարփակ գիտելիքներ որեւէ թեմայի շուրջ: Եկէք միասին ստեղծենք այն գիտելիքը, որ մեզի պէտք է», - կոչ ըրած է «Ուիքիմետիա Հայաստան»-ի նախագահը:

2024-ի Ողիմպիական խաղերը տեղի պիտի ունենան Փարիզի մէջ, 2028-ին՝ Լոս Անճելըսի

2024 թուականի ամառնային Ողիմպիական խաղերը տեղի պիտի ունենան Փարիզի, իսկ 2028-ինը՝ Լոս Անճելըսի մէջ: Այս մասին յայտնի դարձաւ Զորեքշաբթի 13 Մեպտեմբերին, երբ Միջազգային ողիմպիական կոմիտէն բացաւ ծրարները:

Ֆրանսայի նախագահ Էմանուէլ Մաքրոն սահկա «Ֆրանսայի յաղթանակ»-ը համարեց:

Եւ Փարիզը, եւ Լոս Անճելըսը արդէն երրորդ անգամ պիտի կազմակերպեն Ողիմպիական խաղերը: Նկատենք, սակայն, որ Փարիզի մէջ վերջին անգամ Ողիմպիական խաղերը տեղի ունեցած են 1924-ին, եւ փաստօրէն Ողիմպիական խաղերը Ֆրանսայի մայրաքաղաք կը վերադառնայ 100 տարի անց: Առաջին անգամ խաղերը տեղի ունեցած էին 1900-ին:

Լոս Անճելըս հիւրընկալած է Ողիմպիական խաղերը 1932 եւ 1984 թուականներուն:

Յիշեցնենք՝ 2018 թուականին ձմեռնային Ողիմպիական խաղերը տեղի պիտի ունենան Հարաւային Քորեայի մէջ:

Կարդացէք ու տարածեցէք "Նոր Աշխարհ" շաբաթաթերթը